บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

<u>ความมุ่งหมายของการวิจัย</u>

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตามทรรศนะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพะเยา

2. เพื่อวิเคราะห์การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตามทรรศนะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพะเยา จำแนกตามขนาดของโรงเรียนและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในตำแหน่ง

<u>วิธีดำเนินการวิจัย</u>

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพะเยา ปีการศึกษา 2539 จำนวน 216 คน แยกเป็นผู้บริหาร 90 คน หัวหน้าหมวดวิชา 126 คน จากโรงเรียนทั้งสิ้น 18 โรงเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

<u>ตอนที่ 1</u> ถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะแบบตรวจสอบรายการ

<u>ตอนที่ 2</u> เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ (Rating Scale) ถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้านการสร้างและเผยแพร่เกียรติประวัติ

ของโรงเรียน ด้านการให้บริการชุมชน ด้านการเป็นผู้นำและให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน และด้านการได้รับความสนับสนุนจากชุมชน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าตัวกลางเลขคณิตและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยกำหนดเกณฑ์ไว้ดังนี้

ค่าตัวกลางเลขคณิต 3.50 - 4.00 หมายถึง โรงเรียนได้ปฏิบัติมากที่สุด

ค่าตัวกลางเลขคณิต 2.50 - 3.49 หมายถึง โรงเรียนได้ปฏิบัติมาก

ค่าตัวกลางเลขคณิต 1.50 - 2.49 หมายถึง โรงเรียนได้ปฏิบัติน้อย

ค่าตัวกลางเลขคณิต 1.00 - 1.49 หมายถึง โรงเรียนปฏิบัติน้อยที่สุด

<u>ตอนที่ 3</u> ถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ถึงผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดพะเยา เพื่อขอความร่วมมือผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพะเยา ตามแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และขอให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งกลับคืนภายใน 15 วัน ปรากฏว่าแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด 216 ชุด ได้รับคืน 216 ชุด คิดเป็นร้อยละร้อย เมื่อตรวจสอบความสมบูรณ์แล้ว สามารถนำไปวิเคราะห์ข้อมูลได้ทั้งหมด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตามทรรศนะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพะเยา ปีการศึกษา 2539

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ค่าร้อยละ

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพะเยา ปีการศึกษา 2539 ตามทรรศนะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา

จำแนกตามขนาดของโรงเรียนและจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในตำแหน่ง ในขอบข่ายงานโรงเรียนกับชุมชน 5 ด้าน ใช้ค่าตัวกลางเลขคณิตและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 3 เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตามทรรศนะของผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดพะเยา

<u>สรุปผลการวิจัย</u>

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาการปฏิบัติของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพะเยา เกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ปีการศึกษา 2539 ตามทรรศนะของผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชา จำแนกตามขนาดของโรงเรียนและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในตำแหน่ง สรุปได้ดังนี้

1. การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตามทรรศนะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพะเยา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่

1.1 ด้านการวางแผนงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน พบว่า โดยส่วนรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ โรงเรียนใช้ข้อมูลของชุมชนสำหรับการวางแผนสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน รองลงมาคือ โรงเรียนกำหนดวิธีดำเนินงานตามแผนสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ โรงเรียนมีการประเมินติดตามผลการวางแผนงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

1.2 ด้านการสร้างและเผยแพร่เกียรติประวัติของโรงเรียน พบว่า โดยส่วนรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ โรงเรียน

กำหนดอุดมการณ์ไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เช่น คำขวัญ คติธรรม สัญลักษณ์ หรือเพลงประจำโรงเรียน รองลงมาคือ โรงเรียนจัดให้มีการประชุมผู้ปกครองเพื่อชี้แจงการปฏิบัติของโรงเรียน ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ โรงเรียนจัดให้มีการประกาศเกียรติคุณผู้มีอุปการคุณต่อโรงเรียนให้ชุมชนได้ทราบ

1.3 ด้านการให้บริการชุมชน พบว่า โดยส่วนรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียน เช่น หอประชุม สนามกีฬา อาคารเรียน ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนยืมและใช้วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ของโรงเรียน เช่น อุปกรณ์กีฬา เครื่องมือการเกษตร ชุดถ่ายวิดีโอ คอมพิวเตอร์และเครื่องดนตรี และ โรงเรียนสนับสนุนให้ครูนักเรียนร่วมพัฒนาชุมชน เช่น ทำความสะอาดสาธารณสถาน เป็นต้น ซึ่งอยู่ในระดับมากทั้งคู่ ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ โรงเรียนให้ความรู้และแนะนำเกี่ยวกับวิชาชีพแก่ชุมชน เช่น การขยายพันธุ์พืช การบำรุงพันธุ์สัตว์ และการใช้ปุ๋ย และการใช้ยาปราบศัตรูพืช ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

1.4 ด้านการเป็นผู้นำและให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน พบว่า โดยส่วนรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ โรงเรียนร่วมงานของบุคคลในชุมชนตามโอกาสอันควร ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ โรงเรียนร่วมมือกับชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ โรงเรียนเป็นผู้นำชุมชนในการจัดกิจกรรมพัฒนาสาธารณประโยชน์ ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

1.5 ด้านการได้รับความสนับสนุนจากชุมชน พบว่า โดยส่วนรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากชุมชนให้ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นในด้านต่าง ๆ เช่น การแก้ไขปัญหาการดำเนินงานของโรงเรียนการพัฒนาโรงเรียน ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองนักเรียนในการรักษาระเบียบวินัยและแนวทางแก้ไขปัญหาอื่น ๆ ของนักเรียน ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากสถานประกอบการในท้องถิ่นเพื่อขอดูงาน ฝึกงานหรือจัดประสบการณ์แก่นักเรียน ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

2. การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตามทรรศนะของหัวหน้าหมวดวิชาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพะเยา ในแต่ละด้านปรากฏดังนี้

2.1 ด้านการวางแผนงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน พบว่า โดยส่วนรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ โรงเรียนดำเนินการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน โดยจัดให้มีการประชุมวางแผนร่วมกันระหว่างบุคลากรในโรงเรียนและผู้นำชุมชน ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ โรงเรียนกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรเพื่อดำเนินแผนงานสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ โรงเรียนมีการประเมินติดตามผลการวางแผนงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

2.2 ด้านการสร้างและเผยแพร่เกียรติประวัติของโรงเรียน พบว่า โดยส่วนรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ โรงเรียนกำหนดอุดมการณ์ไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เช่น คำขวัญ คติธรรม สัญลักษณ์ หรือเพลงประจำโรงเรียน ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ โรงเรียนจัดให้มีการประชุมผู้ปกครองเพื่อชี้แจงการปฏิบัติงานของโรงเรียน ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ โรงเรียนจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ด้วยสื่อต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับนโยบาย กิจการและผลงานของโรงเรียนให้ชุมชนได้ทราบ และโรงเรียนจัดให้มีการประกาศเกียรติคุณผู้มีอุปการคุณต่อโรงเรียนให้ชุมชนทราบ ซึ่งอยู่ในระดับน้อยทั้งคู่

2.3 ด้านการให้บริการชุมชน พบว่า โดยส่วนรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียน เช่น หอประชุม สนามกีฬา อาคารเรียน ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ โรงเรียนจัดกิจกรรมเสริมสร้างความสามัคคีระหว่างคณะครูและนักเรียนกับประชาชน เช่น การแข่งขันกีฬา การเข้าร่วมกิจกรรมประเพณีต่าง ๆ ของชุมชน ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ โรงเรียนให้ความรู้และแนะนำเกี่ยวกับวิชาชีพแก่ชุมชน เช่น การขยายพันธุ์พืช การบำรุงพันธุ์สัตว์ การใช้ปุ๋ยและการใช้ยาปราบศัตรูพืชซึ่งอยู่ในระดับน้อย

2.4 ด้านเป็นผู้นำและให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน พบว่า โดยส่วนรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ โรงเรียนร่วมงานของบุคคลในชุมชนตามโอกาสอันควร ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ โรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมอันเป็นสาธารณประโยชน์ของท้องถิ่น เช่น การปลูกป่า การทำความสะอาดบริเวณสาธารณสถาน และโรงเรียนร่วมมือกับชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งอยู่ในระดับมากทั้งคู่ ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือโรงเรียนเป็นผู้นำในการจัดกิจกรรมพัฒนาสาธารณประโยชน์ ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

2.5 ด้านการได้รับความสนับสนุน พบว่า โดยส่วนรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากชุมชนในการจัดตั้งชมรม สมาคม มูลนิธิเพื่อสนับสนุนโรงเรียน เช่น สมาคมผู้ปกครองและครู สมาคมศิษย์เก่า มูลนิธิ การศึกษา ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ โรงเรียนได้รับการช่วยเหลือด้านทุนการศึกษาจากหน่วยภาคเอกชนหรือบุคคลต่าง ๆ ในชุมชนเพื่อมอบแก่นักเรียน ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากชุมชนช่วยเหลือสนับสนุนยานพาหนะแก่โรงเรียน ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

3. การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตามทรรศนะของผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชาโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพะเยา ในแต่ละด้านปรากฏดังนี้

3.1 ด้านการวางแผนงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน พบว่า โดยส่วนรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ **โรงเรียนดำเนินการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน โดยจัดให้มีการประชุมวางแผนร่วมกันระหว่างบุคลากรในโรงเรียนและผู้นำชุมชน ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ โรงเรียนกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรเพื่อดำเนินแผนงานสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ โรงเรียนมีการประเมินติดตามผลการวางแผนงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งอยู่ในระดับน้อย**

3.2 ด้านการสร้างและเผยแพร่เกียรติประวัติของโรงเรียน พบว่า โดยส่วนรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ โรงเรียนจัดให้มีการประชุมผู้ปกครองเพื่อชี้แจงการปฏิบัติงานของโรงเรียน ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ โรงเรียนกำหนดอุดมการณ์ไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เช่น คำขวัญ คติธรรม สัญลักษณ์หรือเพลงประจำโรงเรียน ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ โรงเรียนส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี หรือกิจกรรมการแสดงต่าง ๆ เสนอต่อชุมชน ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

3.3 ด้านการให้บริการชุมชน พบว่า โดยส่วนรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียน เช่น หอประชุม สนามกีฬา อาคารเรียน ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ โรงเรียนมีการบริการกิจกรรมนันทนาการแก่ชุมชน เช่น การแข่งขันกีฬา การละเล่นพื้นเมือง การดนตรี ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ โรงเรียนให้ความรู้และแนะนำเกี่ยวกับวิชาชีพแก่ชุมชน เช่น การขยายพันธุ์พืชการบำรุงพันธุ์สัตว์ การใช้ปุ๋ยและการใช้ยาปราบศัตรูพืช ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

3.4 ด้านเป็นผู้นำและให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน พบว่า โดยส่วนรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ โรงเรียนร่วมงานของบุคคลในชุมชนตามโอกาสอันควร ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ โรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมอันเป็นสาธารณประโยชน์ของท้องถิ่น เช่น การปลูกป่า การทำความสะอาดบริเวณสาธารณสถาน ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติงานต่ำสุดคือ โรงเรียนเข้าร่วมงานหรือกิจกรรมพัฒนาชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

3.5 ด้านการได้รับความสนับสนุนจากชุมชน พบว่า โดยส่วนรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองนักเรียนในการรักษาระเบียบวินัยและแนวทางแก้ปัญหาอื่น ๆ ของนักเรียน ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ข้อ 3 โรงเรียนได้รับการช่วยเหลือด้านทุนการศึกษาจากหน่วยงานภาค

เอกชนหรือบุคคลต่าง ๆ ในชุมชนเพื่อมอบแก่นักเรียน ซึ่งอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากชุมชนช่วยเหลือสนับสนุนยานพาหนะแก่โรงเรียน ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

4. การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตามทรรศนะของผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชาโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพะเยา ในแต่ละด้าน ปรากฏดังนี้

4.1 ด้านการวางแผนงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน พบว่า โดยส่วนรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ โรงเรียนกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรเพื่อดำเนินแผนงานสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ โรงเรียนดำเนินการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน โดยจัดให้มีการประชุมวางแผนร่วมกันระหว่างบุคลากรในโรงเรียนและผู้นำชุมชน ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ โรงเรียนมีการประเมินติดตามผลการวางแผนงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

4.2 ด้านการสร้างและเผยแพร่เกียรติประวัติของโรงเรียน พบว่า โดยส่วนรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ โรงเรียนกำหนดอุดมการณ์ไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เช่น คำขวัญ คติธรรม สัญลักษณ์ หรือเพลงประจำโรงเรียน รองลงมาคือ โรงเรียนจัดให้มีการประชุมผู้ปกครองเพื่อชี้แจงการปฏิบัติงานของโรงเรียน ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ โรงเรียนจัดให้มีการประกาศเกียรติคุณผู้มีอุปการคุณต่อโรงเรียนให้ชุมชนทราบ

4.3 ด้านการให้บริการชุมชน พบว่า โดยส่วนรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียน เช่น หอประชุม สนามกีฬา อาคารเรียน ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนยืมและใช้วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ของโรงเรียน เช่น อุปกรณ์กีฬา เครื่องการเกษตร ชุดถ่ายวิดีโอ คอมพิวเตอร์ และเครื่องดนตรี และโรงเรียนสนับสนุนให้

คณะครูนักเรียนร่วมพัฒนาชุมชน ซึ่งอยู่ในระดับมากทั้งคู่ ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ โรงเรียนให้ความรู้และแนะนำเกี่ยวกับวิชาชีพแก่ชุมชน เช่น การขยายพันธุ์พืช การบำรุงพันธุ์สัตว์ การใช้ปุ๋ยและการใช้ยาปราบศัตรูพืช ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

4.4 ด้านเป็นผู้นำและให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน พบว่า โดยส่วนรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ โรงเรียนร่วมงานของบุคคลในชุมชนตามโอกาสอันควร ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ โรงเรียนร่วมมือกับชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ โรงเรียนเป็นผู้นำชุมชนในการจัดกิจกรรมพัฒนาสาธารณประโยชน์ ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

4.5 ด้านการได้รับความสนับสนุนจากชุมชน พบว่า โดยส่วนรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากชุมชนในการจัดตั้งชมรม สมาคม มูลนิธิเพื่อสนับสนุนโรงเรียน เช่น สมาคมผู้ปกครอง และครูสมาคมศิษย์เก่า มูลนิธิการศึกษา ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากชุมชนให้ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นในด้านต่าง ๆ เช่น การแก้ปัญหา การดำเนินงานของโรงเรียน การพัฒนาโรงเรียน ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากชุมชนช่วยเหลือสนับสนุนยานพาหนะแก่โรงเรียน ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

5. การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตามทรรศนะของผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชา โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพะเยา ในแต่ละด้าน ปรากฏดังนี้

5.1 ด้านการวางแผนงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน พบว่า โดยส่วนรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ โรงเรียนดำเนินการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน โดยจัดให้มีการประชุมวางแผนร่วมกันระหว่างบุคลากรในโรงเรียนและผู้นำชุมชน ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ โรงเรียนใช้ข้อมูลของชุมชนสำหรับการวางแผนสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ

โรงเรียนมีการประเมินติดตามผลการวางแผนงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

5.2 ด้านการสร้างและเผยแพร่เกียรติประวัติของโรงเรียน พบว่า โดยส่วนรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ โรงเรียนกำหนดอุดมการณ์ไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เช่น คำขวัญ คติธรรม สัญลักษณ์ หรือเพลงประจำโรงเรียน ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ โรงเรียนจัดให้มีการประชุมผู้ปกครองเพื่อชี้แจงการปฏิบัติงานของโรงเรียน ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ โรงเรียนจัดให้มีการประกาศเกียรติคุณผู้มีอุปการคุณต่อโรงเรียนให้ชุมชนทราบ ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

5.3 ด้านการให้บริการชุมชน พบว่า โดยส่วนรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียน เช่น หอประชุม สนามกีฬา อาคารเรียน ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ โรงเรียนมีการบริการกิจกรรมนันทนาการแก่ชุมชน เช่น การแข่งขันกีฬา การละเล่นพื้นเมือง การดนตรี ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ โรงเรียนให้ความรู้และแนะนำเกี่ยวกับวิชาชีพแก่ชุมชน เช่น การขยายพันธุ์พืช การบำรุงพันธุ์สัตว์ การใช้ปุ๋ยและการใช้ยาปราบศัตรูพืช ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

5.4 ด้านการเป็นผู้นำและให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน พบว่า โดยส่วนรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ โรงเรียนร่วมงานของบุคคลในชุมชนตามโอกาสอันควรซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ โรงเรียนเป็นผู้นำชุมชนและเป็นกรรมการในการจัดงานประเพณีต่าง ๆ ของชุมชน ซึ่งอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ โรงเรียนเป็นผู้นำชุมชนในการจัดกิจกรรมพัฒนาสาธารณประโยชน์ ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

5.5 ด้านการได้รับความสนับสนุนจากชุมชน พบว่า โดยส่วนรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ โรงเรียนได้รับความร่วมมือ

จากชุมชนในการจัดตั้งชมรม สมาคม มูลนิธิ เพื่อสนับสนุนโรงเรียน เช่น สมาคมผู้ปกครองและครู สมาคมศิษย์เก่า มูลนิธิการศึกษา และโรงเรียนได้รับการช่วยเหลือด้านทุนการศึกษาจากหน่วยงานภาคเอกชนหรือบุคคลต่าง ๆ ในชุมชนเพื่อมอบแก่นักเรียน ซึ่งอยู่ในระดับมากทั้งคู่รองลงมาคือ โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองนักเรียนในการรักษาระเบียบวินัยและแนวทางแก้ปัญหาอื่น ๆ ของนักเรียน ซึ่งอยู่ในระดับน้อย ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากวิทยากรในท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

6. การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตามทรรศนะของผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชาโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดพะเยา จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในตำแหน่งต่ำกว่า 5 ปี ในแต่ละด้านปรากฏดังนี้

6.1 ด้านการวางแผนงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน พบว่า โดยส่วนรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ โรงเรียนกำหนดวิธีการดำเนินงานตามแผนการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน รองลงมาคือ โรงเรียนกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากร เพื่อดำเนินแผนงานสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ โรงเรียนมีการประเมินติดตามผลการวางแผนงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

6.2 ด้านการสร้างและเผยแพร่เกียรติประวัติของโรงเรียน พบว่า โดยส่วนรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ โรงเรียนกำหนดอุดมการณ์ไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เช่น คำขวัญ คติธรรม สัญลักษณ์หรือเพลงประจำโรงเรียน รองลงมาคือ โรงเรียนจัดให้มีการประชุมผู้ปกครองเพื่อชี้แจงการปฏิบัติงานของโรงเรียน ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ โรงเรียนจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ด้วยสื่อต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายกิจการและผลงานของโรงเรียนให้ชุมชนได้ทราบ

6.3 ด้านการให้บริการชุมชน พบว่า โดยส่วนรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนใช้อาคาร

สถานที่ของโรงเรียน เช่น หอประชุม สนามกีฬา อาคารเรียน รองลงมาคือ โรงเรียนจัดกิจกรรมเสริมสร้างความสามัคคีระหว่างคณะครูและนักเรียนกับประชาชน เช่น การแข่งขันกีฬา การเข้าร่วมกิจกรรมประเพณีต่าง ๆ ของชุมชน ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ โรงเรียนมีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันให้ความรู้และคำแนะนำด้านวิชาชีพแก่ชุมชน และโรงเรียนจัดให้คณะครูอาจารย์ออกเยี่ยมผู้ปกครองนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

6.4 ด้านการเป็นผู้นำและให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน พบว่า โดยส่วนรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ โรงเรียนร่วมมือกับชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและโรงเรียนร่วมงานของบุคคลในชุมชนตามโอกาสอันควร รองลงมาคือ โรงเรียนร่วมมือสนับสนุนหน่วยราชการในการพัฒนาความเจริญให้แก่ชุมชน ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ โรงเรียนเข้าร่วมงานหรือกิจกรรมพัฒนาชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

6.5 ด้านการได้รับความสนับสนุนจากชุมชน พบว่า โดยส่วนรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากชุมชนในการจัดตั้งชมรม สมาคม มูลนิธิ เพื่อสนับสนุนโรงเรียนเช่น สมาคมผู้ปกครองและครู สมาคมศิษย์เก่า มูลนิธิการศึกษา รองลงมาคือ โรงเรียนได้รับการช่วยเหลือด้านทุนการศึกษาจากหน่วยงานภาคเอกชนหรือบุคคลต่าง ๆ ในชุมชนเพื่อมอบแก่นักเรียน ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติชุมชนต่ำสุดคือ โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากชุมชนช่วยเหลือสนับสนุนยานพาหนะแก่โรงเรียน

7. การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตามทรรศนะของผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพะเยา จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในตำแหน่ง 5 – 10 ปี ในแต่ละด้านปรากฏดังนี้

7.1 ด้านการวางแผนงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน พบว่า โดยส่วนรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ โรงเรียนกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรเพื่อดำเนินแผนงานสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

รองลงมาคือ โรงเรียนดำเนินการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนโดยจัดให้มีการประชุมวางแผนร่วมกันระหว่างบุคลากรในโรงเรียนและผู้นำชุมชน ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ โรงเรียนมีการประเมินติดตามผลการวางแผนงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

7.2 ด้านการสร้างและเผยแพร่เกียรติประวัติของโรงเรียน พบว่า โดยส่วนรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ โรงเรียนกำหนดอุดมการณ์ไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เช่น คำขวัญ คติธรรม สัญลักษณ์ หรือเพลงประจำโรงเรียน รองลงมาคือ โรงเรียนจัดให้มีการประชุมผู้ปกครองเพื่อชี้แจงการปฏิบัติงานของโรงเรียน ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ โรงเรียนจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ด้วยสื่อต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายกิจการและผลงานของโรงเรียนให้ชุมชนได้ทราบ

7.3 ด้านการให้บริการชุมชน พบว่า โดยส่วนรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียนเช่น หอประชุม สนามกีฬา อาคารเรียน รองลงมาคือ โรงเรียนจัดกิจกรรมเสริมสร้างความสามัคคีระหว่างคณะและนักเรียน กับประชาชน เช่น การแข่งขันกีฬา การเข้าร่วมกิจกรรมประเพณีต่าง ๆ ของชุมชน ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ โรงเรียนให้ความรู้และแนะนำเกี่ยวกับวิชาชีพแก่ชุมชน เช่น การขยายพันธุ์พืช การบำรุงพันธุ์สัตว์ การใช้ปุ๋ยและการใช้ยาปราบศัตรูพืช

7.4 การเป็นผู้นำและให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน พบว่า โดยส่วนรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ โรงเรียนร่วมงานของบุคคลในชุมชนตามโอกาสอันควร รองลงมาคือ โรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมอันเป็นสาธารณประโยชน์ของท้องถิ่น เช่น การปลูกป่า การทำความสะอาดบริเวณสาธารณสถาน ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ โรงเรียนเป็นผู้นำชุมชนในการจัดกิจกรรมพัฒนาสาธารณประโยชน์ ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

7.5 การได้รับความสนับสนุนจากชุมชน พบว่า โดยส่วนรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากชุมชนในการจัดตั้งชมรม สมาคม มูลนิธิ เพื่อสนับสนุนโรงเรียน เช่น สมาคมผู้ปกครอง และครู สมาคม ศิษย์เก่า มูลนิธิการศึกษา รองลงมาคือ โรงเรียนได้รับการช่วยเหลือด้านทุนการศึกษาจากหน่วยงานภาคเอกชน หรือบุคคลต่าง ๆ ในชุมชน เพื่อมอบแก่นักเรียน ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากชุมชนช่วยเหลือสนับสนุนยานพาหนะแก่โรงเรียน

8. การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตามทรรศนะของผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดพะเยา จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในตำแหน่งสูงกว่า 10 ปี ในแต่ละด้านปรากฏดังนี้

8.1 ด้านการวางแผนงานสร้างความสัมพันธ์ระหวางโรงเรียนกับชุมชน พบว่า โดยส่วนรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ โรงเรียนกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากร เพื่อดำเนินแผนงานสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน รองลงมาคือ โรงเรียนดำเนินการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนโดยจัดให้มีการประชุมวางแผนร่วมกันระหว่างบุคลากรในโรงเรียนและผู้นำชุมชน ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ โรงเรียนมีการประเมินติดตามผลการวางแผนงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

8.2 ด้านการสร้างและเผยแพร่เกียรติประวัติของโรงเรียน พบว่า โดยส่วนรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ โรงเรียนจัดให้มีการประชุมผู้ปกครอง เพื่อชี้แจงการปฏิบัติงานของโรงเรียน ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ โรงเรียนส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมด้านกีฬาทั้งกีฬาภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียน ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ โรงเรียนกำหนดอุดมการณ์ไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เช่น คำขวัญ คติธรรม สัญลักษณ์หรือเพลงประจำโรงเรียน ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

8.3 ด้านการให้บริการชุมชน พบว่า โดยส่วนรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนใช้อาคาร

สถานที่ของโรงเรียนเป็นหอประชุม สนามกีฬา อาคารเรียน ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนยืมและใช้วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ของโรงเรียนเช่น อุปกรณ์กีฬา เครื่องมือการเกษตร ชุดถ่ายวิดีโอ คอมพิวเตอร์ และเครื่องดนตรี ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ โรงเรียนให้ความรู้และแนะนำเกี่ยวกับวิชาชีพแก่ชุมชน เช่น การขยายพันธุ์พืช การบำรุงพันธุ์สัตว์ การใช้ปุ๋ยและการใช้ยาปราบศัตรูพืช ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

8.4 ด้านการเป็นผู้นำและให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน พบว่า โดยส่วนรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ โรงเรียนร่วมงานของบุคคลในชุมชนตามโอกาสอันควร รองลงมาคือ โรงเรียนร่วมมือกับชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ โรงเรียนเป็นผู้นำชุมชนในการจัดกิจกรรมพัฒนาสาธารณประโยชน์

8.5 ด้านการได้รับความสนับสนุนจากชุมชน พบว่า โดยส่วนรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากชุมชนในการจัดตั้งชมรม สมาคมผู้ปกครองและครู สมาคมศิษย์เก่า มูลนิธิการศึกษา ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ โรงเรียนได้รับการช่วยเหลือด้านทุนการศึกษา จากหน่วยงานภาคเอกชนหรือบุคคลต่าง ๆ ในชุมชนเพื่อมอบแก่นักเรียน ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากชุมชนช่วยเหลือสนับสนุนยานพาหนะแก่โรงเรียน ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

9. ปัญหาการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตามทรรศนะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพะเยา ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอปัญหา ดังนี้

9.1 ด้านการวางแผนงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนจัดทำแผนงาน/โครงการไม่ชัดเจนและไม่มีผู้รับผิดชอบโดยตรง โรงเรียนไม่ได้นำข้อมูลชุมชนมาใช้ประกอบการวางแผนและโรงเรียนจัดทำแผนงานแต่เพียงฝ่ายเดียว

9.2 ด้านการสร้างและเผยแพร่เกียรติประวัติของโรงเรียน โรงเรียนจัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์เผยแพร่แก่ชุมชนไม่ต่อเนื่อง โรงเรียนขาดรูปแบบและวิธีประชาสัมพันธ์ที่ดี

9.3 ด้านการให้บริการชุมชน การกำหนดระเบียบขั้นตอนในการให้บริการชุมชนไม่ชัดเจน โรงเรียนไม่สามารถให้บริการชุมชนในทุกด้าน และการให้บริการชุมชนไม่ต่อเนื่อง

9.4 ด้านการเป็นผู้นำและให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน โรงเรียนจัดการเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับกิจกรรมพัฒนาชุมชนและโรงเรียนยังไม่ทำหน้าที่เป็นผู้นำชุมชนที่ชัดเจน

9.5 ด้านการได้รับความสนับสนุนจากชุมชน ชุมชนคิดว่าโรงเรียนมัธยมศึกษามีความพร้อมทุกด้าน โรงเรียนอยู่ห่างไกลชุมชน ประชาชนส่วนใหญ่ยากจนและชุมชนไม่ทราบและเข้าใจความต้องการของโรงเรียน

10. ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตามทรรศนะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพะเยา ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะ ดังนี้

10.1 ด้านการวางแผนงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนจัดทำแผนงาน โครงการไว้ชัดเจน มีผู้รับผิดชอบ โรงเรียนนำข้อมูลชุมชนมาใช้ประกอบการวางแผนปฏิบัติงานประจำปี และให้ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนมากขึ้น

10.2 ด้านการสร้างและเผยแพร่เกียรติประวัติของโรงเรียน โรงเรียนจัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้ทั่วถึงต่อเนื่อง โรงเรียนจัดทำแผนงานอย่างเป็นระบบและหลายรูปแบบ และโรงเรียนรวบรวมผลงานจัดห้องเกียรติประวัติของโรงเรียน

10.3 ด้านการให้บริการชุมชน โรงเรียนควรกำหนดระเบียบ ขั้นตอนในการบริการให้ชัดเจน โรงเรียนบริการในสิ่งที่ทำได้ทั่วถึงและตามความจำเป็น และโรงเรียนให้บริการอย่างต่อเนื่อง

10.4 ด้านการเป็นผู้นำและให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน โรงเรียนควรมีแผนการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมพัฒนาชุมชน โรงเรียนควรมีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง มีแผนปฏิบัติงานประจำปี และโรงเรียนสร้างบทบาทผู้นำ ผู้บริหารต้องเป็นแกนนำในกิจกรรมพัฒนาชุมชน

10.5 ด้านการได้รับความสนับสนุนจากชุมชน โรงเรียนควรมีการประชาสัมพันธ์ กิจกรรมของโรงเรียนให้ชุมชนทราบและให้ความร่วมมือ โรงเรียนควรเป็นผู้นำชุมชนก่อน และบุคลากรในโรงเรียนออกไปพบปะชุมชนให้มากขึ้น

<u>อภิปรายผล</u>

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการจากการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตามทรรศนะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพะเยา มีประเด็นผลการวิจัยที่จะนำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพะเยา มีทรรศนะต่อการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโดยส่วนรวม อยู่ในระดับมากทุกด้าน

จากผลการวิจัยข้างต้น แสดงว่าการที่ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา มีทรรศนะต่อการปฏิบัติด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน อยู่ในระดับมากนั้น อาจเนื่องมาจากระบบการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา แบ่งบุคลากรออกเป็น 3 สายงาน คือ สายบริหาร สายครูปฏิบัติการสอนและสายสนับสนุน มีการแบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจน ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จึงมีเวลาและโอกาสที่จะติดต่อประสานสัมพันธ์กับชุมชนทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการมากกว่าบุคลากรสายอื่นในโรงเรียนเดียวกัน นอกจากนี้โรงเรียนมัธยมศึกษา เป็นสถาบันการศึกษาของชุมชน มีหน้าที่ในการเตรียมสมาชิกของชุมชนโดยเฉพาะเยาวชนให้เหมาะกับสังคม จึงต้องสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนด้วยการทำให้ชุมชนมีความเข้าใจโรงเรียน และให้ความร่วมมือสนับสนุนโรงเรียน ขณะเดียวกันโรงเรียนต้องให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ แก่ชุมชนด้วย

เมื่อเปรียบเทียบกับผลการวิจัยของ ถวัลย์ บุญเสน (2522) ในเรื่องงานบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 6 พบว่า โรงเรียนได้ปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการวิจัยที่อ้างถึงเป็นงานวิจัยที่ได้

ศึกษาตั้งแต่ พ.ศ.2522 ซึ่งในระยะนั้นการบริหารโรงเรียน ผู้บริหารอาศัยระเบียบกฎหมายและคำสั่งตามอำนาจหน้าที่จัดการบริหารโรงเรียนให้เกิดการประสานงานกัน เพื่อจัดการศึกษาในโรงเรียน ส่วนการบริหารโรงเรียนในปัจจุบันดำเนินการในรูปของกลุ่มบุคคล ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามหน้าที่ ความรับผิดชอบของโรงเรียน อันได้แก่ การให้บริการทางการศึกษาแก่สมาชิกของสังคมและชุมชน ให้บรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้โดยอาศัยความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องหลายฝ่ายมากขึ้น และประการที่สำคัญกรมสามัญศึกษา ได้กำหนดบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนเพื่อพัฒนาชนบทไว้ สรุปได้ 5 ประการ คือ ประการแรกสร้างความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับชุมชน ประการที่สอง กระตุ้นให้ครูเอาใจใส่ทำความเข้าใจชุมชน ประการที่สาม เป็นผู้ริเริ่มหรือการเปลี่ยนแปลงชุมชน ประการที่สี่ สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นในชุมชน และประการที่ห้ามีบทบาทในการนำโรงเรียนเข้าสู่ชุมชน และนำชุมชนเข้าสู่โรงเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณรงค์ กาญจนานนท์ (2527) ในเรื่องพฤติกรรมการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 12 ที่พบว่าผู้บริหารโรงเรียน มีทรรศนะต่อพฤติกรรมการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน อยู่ในระดับสูง ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ตระหนักถึงหน้าที่รับผิดชอบให้มีการปฏิบัติเพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจที่ดีต่อกัน ทั้งในและนอกโรงเรียนเพื่อให้เกิดการบริหารโรงเรียนประสบความสำเร็จ

2. หัวหน้าหมวดวิชาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพะเยา มีทรรศนะต่อการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้านการสร้างและเผยแพร่เกียรติประวัติของโรงเรียนและด้านการเป็นผู้นำและให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สำหรับด้านการให้บริการชุมชน และด้านการได้รับความสนับสนุนจากชุมชน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ผลการวิจัยนี้สอดคล้องหรือใกล้เคียงกับผลการวิจัยของธวัชชัย บุญเติม (2536 : 69 - 70) ในเรื่องการปฏิบัติงานโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ ที่พบว่า การปฏิบัติงานโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ รวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่า หัวหน้าหมวดวิชา มิได้เป็นตัวแทนในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนดังเช่น ผู้บริหารโรงเรียน

จึงเห็นว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนบางด้านอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาแล้วโดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะงานเหล่านี้บุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนเห็นความสำคัญที่จะต้องร่วมมือกันทุกฝ่าย อีกทั้งกรมสามัญศึกษายังมีนโยบายให้มีการจัดทำโครงการที่รองรับงานเหล่านั้นของโรงเรียนอีกด้วยจึงเป็นเครื่องกระตุ้นให้บุคลากรในโรงเรียนต้องดำเนินการตามนโยบายเหล่านั้น

3. ผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพะเยา มีทรรศนะต่อการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เมื่อพิจารณาด้านที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกขนาดโรงเรียนคือ ด้านการสร้างและเผยแพร่เกียรติประวัติของโรงเรียน ทั้งนี้น่าจะเป็นเพราะโรงเรียนต้องการชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับของชุมชน ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยทุกขนาดโรงเรียนคือ ด้านการให้บริการชุมชน ทั้งนี้น่าจะเป็นเพราะโรงเรียนมัธยมศึกษาได้รับงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือไม่เพียงพอกับการให้บริการแก่ชุมชน

4. ผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดพะเยา จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในตำแหน่งต่ำกว่า 5 ปี 5 - 10 ปี และสูงกว่า 10 ปี มีทรรศนะต่อการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน พบว่าโดยส่วนร่วมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาด้านที่การมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทุกกลุ่มประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในตำแหน่งคือ ด้านการวางแผนงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และด้านการสร้างและเผยแพร่เกียรติประวัติของโรงเรียน ทั้งนี้น่าจะเป็นเพราะต้องการมีชื่อเสียงและพัฒนาโรงเรียนให้เจริญก้าวหน้าโดยมีชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนมากขึ้น ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมิท (Smith. 1971) [57] ในเรื่อง บทบาทของกรรมการการศึกษาจากประชาชนในการวางแผนและพัฒนาการศึกษาในมลรัฐมิชิแกน ประเทศสหรัฐอเมริกาที่พบว่า คณะกรรมการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนและประชาชนมีความต้องการที่จะแสดงความคิดเห็นต่อการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จและไม่เห็นด้วยที่โรงเรียนดำเนินการโดยไม่เปิดโอกาสให้คณะกรรมการศึกษาและประชาชนได้มีส่วนรับรู้ และยังเห็นพ้องกันว่าโรงเรียนจะเจริญก้าวหน้าขึ้นกว่าเดิม หากเปิดโอกาสให้ คณะกรรมการ

ศึกษาและประชาชนได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ดังนั้นการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จึงเป็นงานที่ต้องอาศัยความร่วมมือของชุมชนที่เกี่ยวข้องทั้งสองฝ่าย อันประกอบด้วย บุคลากรของโรงเรียนและชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้นำชุมชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. โรงเรียนควรจัดทำแผนงานโครงการให้ชัดเจนพร้อมทั้งมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบในการแต่ละโครงการ

2. โรงเรียนออกระเบียบการให้บริการแก่ชุมชนและประกาศให้ชุมชนทราบทั่วกัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ควรศึกษาปัญหาและอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ต่อโรงเรียนกับชุมชน ด้านการให้บริการชุมชนกับการได้รับความสนับสนุนจากชุมชน

2. ควรนำเทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพมาใช้ในการวิจัยเพื่อจะได้ทรรศนะที่อาจจะแตกต่างหรือคล้ายคลึงกันอันจะช่วยให้งานวิจัยเรื่องนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น